

LIJST GROEN NOORDENVELD

2019: jaar van zorg en gezondheid, maar blijft de gemeente financieel gezond?

Dit is de eerste begroting op basis van het akkoord "Noordenveld weet Raad": het resultaat van een aantal goede gesprekken met mensen van alle partijen, en goede reacties vanuit de samenleving. Op basis van de verkiezingsprogramma's zijn onderwerpen voor de komende vier jaar benoemd en inmiddels in een meerjarenplan vastgelegd. Deze start van de raadsperiode is een belangrijk punt uit het verkiezingsprogramma van LGN, een stukje bestuurlijke vernieuwing voor Noordenveld.

Inhoudelijk zijn voor LGN belangrijke onderdelen uit het akkoord de volgende:

- samen met de inwoners plannen maken en uitvoeren, via onder meer buurtbudgetten, bij het beheer van de openbare ruimte, en via een jeugdraad
- verder gaan met het verbeteren van natuur, recreatie en wonen in de Norgerduinen,
- de dorpen groen houden en duurzaam maken,
- fietsen stimuleren,
- gemeentelijke inkoop die het milieu minder belast,
- energie besparing en stimulering van zonne-energie,
- helderder inzicht in de gemeentefinanciën en
- het afschaffen van de hondenbelasting.

Dit zijn allemaal punten waarvoor LGN zich al jarenlang inzet en die terug te vinden zijn in deze begroting. Dat betekent niet dat er geen kritiek op de begroting te leveren is. LGN ziet als oplettende raadsfractie nog veel zaken die voor verbetering vatbaar zijn. Genoeg te doen dus in de komende jaren!

Het Themajaar 2019 wordt wat LGN betreft het jaar van zorg en gezondheid. Dat past uitstekend bij onder meer de groei van de samenwerking op medisch ontwikkelingsgebied in de Health Hub Roden, de komende gesprekken met scholen over bewegingsonderwijs, investeringen in sportaccommodaties, meer mogelijkheden van ondersteuning bij zorgvragen, en de plannen om gezondheidsproblemen te voorkomen.

Hoewel Werk, Inkomen, Zorg en Welzijn, het Sociaal Domein ruim 30% van de begroting bepalen, wordt er erg weinig tekst aan gewijd. Over ontwikkelingen in de jeugdhulp, welzijnswerk, voorzieningen voor mensen met een beperking, eigen bijdragen, etc is voor 2019 veel meer te melden dan er nu op bladzij 84 staat. Gelukkig staat de hulp bij zorgaanvragen (cliëntondersteuning) daar wel vermeld. LGN heeft een initiatiefvoorstel daarvoor ingediend, zodat het college met de uitvoering voortvarend aan de slag kan. LGN stelt voor om daarvoor € 100.000,00 extra in 2019 beschikbaar te stellen.

Welke rol is weggelegd voor de medewerkers van Welzijn in Noordenveld (WIN) bij het opstellen van dorpsvisies? Zij hebben ervaring met ondersteuning van dorpen die visies opstellen.

Op zich is de begroting goed leesbaar, maar de lezer moet veel zoeken. Inhoudelijk worden onderwerpen behandeld in diverse hoofdstukken en menigmaal tref je dan eenzelfde tekst aan. De teksten van de begroting zijn nog steeds relatief vaag en weinig concreet. De begroting lijkt een soort zelffelicitering van het college, waarmee het de ambities willen tonen. De raad mag nu al akkoord gaan in de hoop nog iets te mogen vinden wanneer de concrete voorstellen in de raad komen. Als het tegen zit gaat het college zonder de raad gewoon door. De besluitvorming over investeringen voor het centrum van Roden laat dat duidelijk zien: de gemeenteraad moet een groot bedrag beschikbaar stellen, ook al zijn er nog geen concrete plannen. Volgens LGN een gemiste kans: plannen hebben de meeste kans van slagen bij vroegtijdig draagvlak onder inwoners, organisaties en gemeenteraad. De begroting blijft verder een moeilijk te doorgronden document. Wie bijvoorbeeld wil weten wat de drie verkiezingen in 2019 (Provincie, Waterschap en Europese Unie) de gemeente kosten, kan dit niet terugvinden. De gemeente draagt wel de organisatiekosten, maar heeft dit bedrag ergens verstopt.

Duidelijk inzicht in de gemeentefinanciën begint bij de raadsfractievergoeding. Voor iedere raadsfractie als geheel is er jaarlijks een bedrag beschikbaar voor scholing, informatie aan inwoners e.d. Voor alle fracties samen gaat het om zo'n € 10.000,00. Dat is op de hele begroting van € 93.000.000,00 niet veel. Het is echter wel belangrijk dat de besteding helder verantwoord wordt. De raad heeft een voorbeeldfunctie. LGN heeft steeds heldere overzichten ingeleverd, maar een openbare behandeling van alle overzichten is er nog nooit geweest. Daarom is het voorstel om binnenkort de overzichten van 2017 in de raad te behandelen.

Er zijn veel relatief kleine bedragen voor nieuw personeel begroot. LGN ziet het liefst zo min mogelijk structurele uitgaven voor extra personeel. Met de huidige organisatie en de juiste prioriteiten moeten de nodige plannen kunnen worden uitgevoerd. Voorwaarde is natuurlijk wel dat de denkkracht van onze inwoners goed wordt gebruikt. Nu geen structurele extra personeelskosten maken, betekent dat in financieel slechtere tijden niet bezuinigd hoeft te worden. Belangrijk is om er nu voor te zorgen dat ook in financieel slechtere tijden de gemeente kan investeren. Een blik externe adviseurs open trekken en extra personeel vast aannemen zijn voor LGN geen opties. Wel is het goed om geld vrij te maken voor een analyse van het hoge ziekteverzuim door de nieuwe bedrijfsarts die er inmiddels zou moeten zijn. Daarmee kan gestart worden om ziekteverzuim tegen te gaan dan wel de gevolgen ervan op te vangen. Gezien bladzij 135 van de begroting is dat ten onrechte nog niet gepland.

Volgens pagina 27 van de begroting wordt er veel geld uit de reserve grondexploitatie gehaald terwijl opbrengsten van exploitaties kunnen tegenvallen doordat de bouwkosten omhoog gaan en op het Oosterveld Norg, het grootste gemeentelijke risico (mogelijk verlies van € 975.000,00) ondanks reeds gemaakte kosten van honderdduizenden euro's, nog geen grond verkocht is. Het is beter deze reserve op peil te houden.

Bladzij 29 van de begroting vermeldt dat het college de aankoop van grond op Terschelling voor een vakantiewoning wil financieren. Dat vindt LGN geen goede zaak. De gemeente moet juist gronden en panden zien te verkopen.

Het college wil het risicodeel van de Algemene Reserve, dat over moet blijven voor onverwachte grote tegenvallers, verkleinen om meer te kunnen uitgeven. LGN is daartegen en vraagt om 100% van het bedrag dat de gemeente aan risico's loopt in de reserves te houden. Ook dat voorkomt bezuinigingen in financieel slechtere tijden. In 2011 en 2012 heeft Noordenveld meegemaakt hoeveel het zich voordoen van grote risico's kost. Door het instorten van de plannen Leek-Roden zijn

toen vele miljoenen aan reserves verloren, zijn belastingen extra verhoogd en is er jarenlang nauwelijks geïnvesteerd,

Dat tarieven, heffingen en belastingen met 1,5% omhoog gaan zoals het college in juli voorstelde, vindt LGN niet terecht. Over het niet-verhogen van de tarieven voor sportaccommodaties is een motie op 4 juli jl helaas niet verworpen. Gemeentebelangen, CDA, ChristenUnie en D66 zijn tegen. Gelukkig voert het college deze motie toch uit, zelfs voor de jaren tot en met 2022. In het algemeen is een verhoging van tarieven, heffingen en belastingen ook niet nodig. De begroting 2019 kan zonder verhogingen ook sluitend zijn. Enkele jaren terug is met name de OZB door de coalitiepartijen extra verhoogd met zo'n 5% wegens tekorten, nu er overschotten zijn kan verhoging achterwege blijven. LGN stelde dit als enige voor op 4 juli. Alle andere fracties waren tegen. Gelukkig is dat door college toch overgenomen.

Bij de tarieven voor de afvalstoffenheffing is voldoende reden om ze te verlagen. Uit de jaarstukken en de evaluatie afvalbeleid blijkt dat er veel minder restafval en meer kunststofafval is ingezameld. Er is 30% minder restafval sinds 1-1-2017 en meer kunststof en papier apart worden ingezameld. Dat bespaart per saldo kosten en brengt meer op, en dat betekent dat er geld van de afvalstoffenheffing over is. Dat kan gebruikt worden om het tarief van de afvalstoffenheffing te verlagen. En dat moet ook wat LGN betreft. Inwoners mogen het financieel merken als ze extra goed afval scheiden. Er is genoeg geld over, zodat ook vervanging van het verouderde afvalbrengstation aan de Dwaziewegen in Roden te financieren is.

De hondenbelasting wordt na jarenlang aandringen vanuit LGN afgeschaft, een prima maatregel.

We merken sinds de verkiezingen dat veel voornemens van het college niet gerealiseerd zijn. Ook de trimesterrapportage van 12 oktober jl. laat dat weer zien. Teveel zaken lopen vast. Daar hebben inwoners last van en kosten lopen onnodig hoog op. Het stellen van de juiste prioriteiten kan dat voorkomen, maar gezien de vele plannen voor 2019 is daarover te weinig nagedacht. Wat LGN betreft hebben de volgende onderwerpen geen prioriteit voor 2019.

- Op bladzij 25 wordt € 950.000,00 voor welstand /omgevingswet begroot. Dat is wel erg veel. Op de valreep kreeg de raad een uitgebreide brief met bijlagen waaruit blijkt dat nog veel onzeker is en dat het traject zeker tot en met 2029 loopt. Voor 2019 is feitelijk alleen een nieuwe welstandsnota gepland. Hoewel dat natuurlijk een belangrijk onderwerp is, kan dat gezien andere onderwerpen die inwoners meer raken, beter naar 2020. Dat scheelt ook weer € 950.000,00 in de reserves.
- De op bladzij 66 genoemde acquisitiefunctie voor bedrijven is voorsnog niet nodig. Er is veel op te lossen met het onderhouden van normaal goed contact met bedrijven en attente reacties van de huidige gemeentelijke organisatie als er vragen zijn.
- Ook de op bladzijde 91 genoemde strategische sturing heeft geen haast, vooral de registratie en verkoop van gronden en panden moet worden voortgezet.
- Verder heeft de agenda buitengebied van bladzij 92 heeft geen haast. Eerst is van belang dat daar de glasvezelverbindingen tot stand komen.

Prioriteiten bij woningbouw op basis van behoefte in de komende jaren zijn nodig. Het college verwacht dat er in 2019 40 inwoners bijkomen en 50 woningen. Daarvoor zijn voldoende mogelijkheden in onder meer de plannen Roderveld IV, Lange Streeken Peize, Veldkampen in Een, De Westerd Peize, 7 woningen Oosterveld Norg, Haarveld Roden, Oude Velddijk Peize, Esweg Nieuw-Roden, Boskamp Roden, het oude postkantoor in Roden, Wilhelminastraat Roden, Raadhuisstraat Roden, Oostindie Terheijl, en de gemeentegrond bij de Hoprank Peize. Die zijn goed voor veel meer

dan 50 woningen. Er is dan ook voldoende bouwgrond met voldoende projecten voor de komende jaren. Het is het beste deze eerst eens af te ronden voordat er aan nieuwe wordt gewerkt.

De volgende onderwerpen krijgen te weinig prioriteit.

De privacy van digitale gegevens is niet op orde, ondanks een aantal waarschuwingen van LGN. Er is geen register gepubliceerd. Inwoners die willen weten wat er over hen geregistreerd is en hoe ze dat eventueel kunnen wijzigen moeten eindeloos zoeken. Er dreigen hoge boetes. Grote financiële risico's staan in de jaarstukken en in de begroting. Nu maar hopen dat de Autoriteit Persoonsgegevens door onvoldoende capaciteit niet aan controle toekomt, zo lijkt de houding van de gemeente. Het rapport informatiebeveiliging van de Noordenveldse rekenkamercommissie is vernietigend. Qua beveiliging loopt de gemeente achter op andere gemeenten. LGN heeft zich steeds sterk gemaakt voor een betere beveiliging van persoonlijke gegevens van inwoners, met duidelijke informatie daarover. Al ruim een half jaar zwijgt het college echter in alle talen.

Bus- en fietsroutes zijn nog steeds niet afgerond, terwijl dat uiterlijk in 2018 had gemoeten. Het Julianaplein Roden blijft een onveilige rotonde. Eer is alleen wat lapwerk verricht. Uitvoering in 2019 lijkt ook al niet meer haalbaar. Overigens verdienen de elders aangelegde nieuwe fietsrotondes extra aandacht. Wijkvereniging Hofsteden Roden heeft een aantal knelpunten bij de nieuwe rotondes verzameld. Een goede start voor het knelpuntenregister voor weginrichting en verkeersregels zoals vermeld in het akkoord "Noordenveld weet raad". De wijkvereniging heeft echter nog zelfs geen reactie gekregen, zo stond onlangs in de ingekomen stukken van de raad. Dat moet beter. De Esweg tussen Roderesch en Nieuw-Roden is in 2018 aangepakt, maar is door smalle passeermogelijkheden voor fietsers niet veiliger geworden. Ook hier moet beter naar de inwoners en verkeersdeelnemers worden geluisterd. Het wegonderhoudsplan met een planning van de op te knappen wegen dat er eind 2017 had moeten zijn, is nog steeds niet klaar. Noodzakelijk onderhoud blijft daardoor te lang wachten.

De aanpak centrum Roden en bedrijventerreinen loopt achter. Het eerste opknappen van het centrum zoals gepland voor 2017, waarvoor bewoners en ondernemers pleiten, loopt waarschijnlijk twee tot drie jaar vertraging op. Nu is er zelfs 8,1 miljoen nodig vanuit de gemeente bleek tijdens de zomervakantie. Via spreiding over 20 jaar (kapitaallasten van geleend geld) en een greep uit de reserve grondexploitaties wil het college dit bedrag dekken. De onderbouwing voor de jaren na 2019 is echter nog onvoldoende: eerst moet het college samen met alle betrokkenen, inclusief cofinanciers, bewoners, ondernemers en de raad, plannen maken op basis van de uitgangspunten van de omgevingsvisie van begin 2017. Zoals op bladzij 52 van het meerjarenuitvoeringsprogramma staat, is er al bij elkaar € 1.600.000,00 beschikbaar. Dat is genoeg om in 2019 te kunnen starten. Voor de jaren daarna wil de raad ongetwijfeld geld beschikbaar stellen, zodra er goede plannen liggen. Zo blijft de reserve grondexploitatie ook op peil.

De planning voor de mountainbikeroutes is sterk teruggebracht. Er staat er nog maar 1 voor 2019 genoemd. Het is erg jammer dat het college niet lukt om voor geschikte routes de handen op elkaar te krijgen.

Voor landgoed Terheijl geldt een raadsbesluit van 22 maart 2017. Dat betreft programma's voor niet alleen Terheijl, maar ook de dorpsrand Oost van Roden en Roden-Zuid, geldend tot en met 2018. Zijn deze programma's doorgeschoven naar 2019 gezien de tekst in de op 12 oktober jl verstrekte trimesterrapportage? Dat zou betekenen dat als er niets gebeurt aan deze landschappen, de beschikbare € 3.568.127,00 vervalft. LGN wil in ieder geval in 2019 de geschiedenis van het afgebroken Huize Terheijl meer zichtbaar maken in het landschap. De op bladzij 94 genoemde

grootschalige woningbouw Zuidpoort Terheijl wijst LGN af. 3 of 4 woningen op de bedrijfslocatie Zuidersma zijn prima. Als het er meer zijn, wordt dat te groot in het kleinschalige landschap

In het kader van duurzaamheid heeft de waterhuishouding in en rond woonwijken aandacht nodig. In 2018 was er wateroverlast aan de Havezathenlaan in Norg. Elders in Norg in de wijk naast Oosterveld staat op zijn tijd teveel water, net als rond Lange Streeken Peize, in Alteveer, etc. Waterschade moet voorkomen worden en als dat niet lukt in ieder geval gecompenseerd worden. Echter ook het andere uiterste, schade door te weinig water in de grond, komt steeds meer naar voren. Sinds augustus 2018 is het aantal meldingen flink toegenomen, met name de Oudgenoegstraat Roden e.o. (wijk Middenveld) heeft er onder te lijden, maar ook buiten dat gebied is er schade. Voor de opvang moet de gemeente geld reserveren. Extra aandacht hiervoor kan extra kosten voor grondexploitatie betekenen. Kosten en tijd die aan onderzoek besteed worden moet de gemeente zoveel mogelijk beperken, zodat tijd en geld in het herstel van de woningen, dan wel in vervangende woonruimte, gestoken worden. Ook zal de aanleg van riolering mogelijk duurder worden om de kans op problemen als in Roden te verkleinen. Overigens is Lijst Groen Noordenveld verheugd met het uiteindelijk snel oppakken van de noodsignalen uit Middenveld Roden. De klankbordgroep van bewoners, ambtelijke organisatie en raadsleden vervult een goede functie. Een mooi voorbeeld voor andere projecten.

Duurzaamheid heeft gevolgen voor de gasaansluitingen. Enexis doet geen nieuwe gasaansluitingen meer, tenzij de vergunning voor een woning voor 1 juli 2018 is aangevraagd of het gebied een uitzonderingsgebied is. Dat vereist snelle actie vanwege financiële consequenties door de duurdere nieuwe installaties. Duidelijke informatie bij beschikbare of net verkochte bouwkavels is belangrijk. In de begroting staan helaas alleen teksten over duurzame energiebronnen, hoe het college met woningbouw zonder gasaansluiting omgaat wordt niet vermeld.

Het bedrag voor zonnelingen (voor installaties op zonne energie) is alweer op volgens de media. Vragen over resterende aanvragen voor 2018 konden niet beantwoord worden. LGN is van mening dat ook de resterende aanvragen die er zijn, gehonoreerd moeten worden en is bereid een voorstel voor extra geld te steunen.

In het kader van duurzaamheid ontbreekt een aankondiging van de in 2019 voor te bereiden plannen voor energie uit zon en wind. De provinciale omgevingsvisie bevat taakstellingen waarmee ook Noordenveld aan de slag moet.

Het rapport van de onafhankelijke ombudscommissie over het Oosterveld van 1 juni jl. is zeer uitgebreid. In het rapport staat een veroordeling van de vele malen niet, verkeerd of te laat informeren van betrokkenen. Ook het niet correct afhandelen van klachtenprocedures is een tekortkoming van het gemeentehuis, aldus de commissie. Inwoners die het niet met het college eens zijn, horen correct, tijdig en net als iedere andere betrokkene, geïnformeerd te worden. Het college heeft hier niet van geleerd zo blijkt uit de brief 4 oktober jl van Groen Noordenveld en Natuurlijk Norg 2000. Waarom worden zij niet geïnformeerd over de verkoopplannen van het college en de afhandeling van bedreigingen aan hun adres? Komt er nog een klankbordgroep Oosterveld voor- en tegenstanders als betrokken inwoners van onze gemeente? Dat zou een goede manier zijn om hen dichterbij elkaar te brengen.

Wat Veenhuizen betreft pleitte LGN al eerder voor het reserveren van geld voor noodzakelijke investeringen. Het Rijk wil gebouwen afstoten en er valt nog genoeg op te knappen in Veenhuizen. Als de werelderfgoedstatus in 2019 doorgaat, is het nodig samen met alle betrokken inwoners en ondernemers te zorgen voor behoud en verbetering. Ook hier zou een begeleidingsgroep met brede samenstelling een goede rol kunnen spelen. In 2018 bedroeg de subsidie voor festival Veenhuizen €

90.000,00 voor 500 bezoekers. Hoewel de opzet voor meer jaren is, wordt het festival niet in de begroting genoemd. Tot nu toe is niet duidelijk of er een aanvraag ligt voor 2019. Voortzetting van dit initiatief juicht LGN toe. Daarbij zal de gemiddelde subsidie per bezoeker echter een stuk lager moeten zijn.

Het akkoord “Noordenveld weet raad” bevat een keuze voor echte samenwerking met inwoners en organisaties. Hun kennis, deskundigheid en inzet zijn onmisbaar voor de leefbaarheid in onze dorpen. Samenwerken staat zelfs vooraan op bladzij 8 van de begroting. Daarom is LGN blij dat in de begroting 2019 medewerking aan de Muziekcoöperatie Peize staat vermeld. Daarnaast zijn er nog veel meer initiatieven in de samenleving in onze dorpen die steun verdienen.

Tijdens de mondelinge behandeling van de begroting op 5 november a.s. 's avonds, gaat LGN hier graag verder op in.

17 Oktober 2018